

Димитър Маринов, *Ономастика на българските селища в северната част на Молдовския Буджак*

Дисертация за получаване на образователна и научна степен „Доктор”

Становище

от проф. дфн Годор Балкански, научен ръководител на докторанта в Института за български език при БАН преди в Секция за българска ономастика, сега в Секция за етнолингвистика

Проектът за изучаване на ономастиката в речта на външните българи започнах в 90-те години на миналия век. След проучването на българите във Влашко, Трансилвания, Банат и Румънска Молдова продължих условно с българите и българското в езика им на Изток от река Прут почти до районите около река Амур в Далечния изток. В този проект се включиха и моите аспиранти (докторанти) **Алла Войникова** и **Николай Куртев**, както и моите последователи **Васил Кондов**, **Марияна Парзулова**. В техните работи беше проучен районът на **Крим**, **Долния Буджак**, **Средния Буджак**. Останаха селищата с българско население и тяхната ономастика в *Горния Буджак*. В работата се включи като докторант на свободна практика, но с научен ръководител, Димитър Маринов, тогава на работа в Молдовска Бесарабия. Великолепно подготвен за теренна работа (владее работните езици в тази територия – румънски, наричан молдовски, молдовански и руски). Проучи над 40 селища в Горния Буджак и при трудни политически условия проучи най-голямото село в света – Паркан, което се намира в отцепилата се от Молдова Приднестровска република.

Проучвателната работа е по цялата парадигма на ономастическите категории. По методика на работа, вече „изпитана” и приложена в трудовете на посочените по-горе Куртев, Кондов, Войникова и Парзулова. Въведе се и „гагаузката тема” с възможния критически прочит с оглед мистификациите на съвременните постсъветски „гагаузолози”, които се опитват да представят тази част от българския народ за „небългарска”, а техният елементарен балкански турски език за изконно „тюркски”, при това от огузката група, дори не от булгарската.

Проучените единици са над 3000. Методите на работа са: ономастическият анализ и езиковоархеологическото осветление на българската бесарабска тема.

По мое настояване впредвид отношението на бившия директор на ИБЕ към мене и към моите ученици, трудът беше забравен до неговото пенсиониране. При това положение отпечатването му с друг предговор без дисертабилните условия, и под друг надслов изпревари тази защита. В предговора към книгата му „Селища с българско население в Северния Буджак” посочих, че Димитър Маринов е изпълнил „Труд” с главна буква, като съм защитил това мое научно откровение. По същество щях да представя като становище този мой предговор, онадсловен „Към историята на този труд” (5-10), но някои моменти от Аprobацията ме принудиха в това становище да поема върху себе си част от защитата, защото всичко в труда в крайна сметка присъства след моето съгласие, респ. след няколкото редакции.

Дисертационният труд на Д. Маринов беше апробиран в Секцията за етнолингвистика на Института за български език, съставена предимно от опитни диалектолози. Които просто не знаеха нашето, на ономастите, обобщено отношение към диалектологичния принос в труда, респ.:

- частта „Фонетика”, която беше предмет на техни бележки, по същество е изработена по традиционната практика в ономастичните трудове, респ. по моята в моите трудове, където е изцяло по въведеното от ономастите Иван Дуриданов, Йордан Заимов, Николай Ковачев и от мене (Т. Балкански);

- в труда за ономастиката на вторично създадена ономастична система на бежанари е изключително да се коментират рефлексите на старобългарските гласни. По тази причина отсъства във всеки от няколкото труда за ономастиката на бесарабските българи;

- в работата се редуват термините *ударение* и *мелодия*, в което няма нищо нелингвистично;

- основното несъгласие на диалектолозите, работили в зоната на Странджа и Одринско, откъдето са част от бежанарите, е наличието на меко *ч'* в тези говори, което обстоятелство Д. Маринов е представил като влияние на руското *ч*. И това не е негово собствено становище, а библиографски защитено от единствения български диалектолог сред бесарабските учени Васил Кондов („Кортенският говор в Бесарабия”, „Помагало по българска фонетика за българите в Молдова и в Украйна”).

- типът „Андреева геран” в труда е определен като „стягане” от **Андреевия геран*. Диалектолозите смятат явлението за друго. Тази наша постановка е категорична още от труда на Ив. Дуриданов, „Топонимията на Ломско” до последния по време „Местните имена в Пазарджишко”, създаден от мене (ВТ 2013).

В една от рецензиите на проф. Кирил Цанков присъствуват бележките:

- за по-точния хороним *Горния Буджак*, вм. *Северния Буджак*. Повече от уместна бележка, но надсловът на дисертацията, минал през научен съвет, не може да се променя. По тази причина се добавя в надслова на Автореферата, вж.

- другата бележка е за дългото цитиране на становища от научния ръководител. Уместна бележка, ако ставаше въпрос за теоретична постановка, но когато става въпрос за селище като напр. *Булатовка*, за чието съществуване Д. Маринов не е и подозирал, нито пък го има в справочниците за Молдова, тогава редно е да го вземе от мой труд, в случая „Българите от другата страна на Дунава”, и то изцяло, защото тази моя работа е изработена по същата методика като труда на Д. Маринов, т.е. в нея няма такава част, която би могла да се съкрати чрез цитирането.

Пак по мое настояване Д. Маринов включи в Автореферата някои поправки, които поради публикуването на дисертационния труд не би било редно да присъствуват в дисертацията. Авторефератът е обемен поради различните типове селища, които осветлява в ономастичен и езиковоархеологически план.

Както вече казах Научният ръководител на този труд е принуден да признае, че Д. Маринов е от най-добрите му ученици. По тази причина съм го представил и в нашата книга „Бесарабски бележник” с голяма просопографска част (254-255), въвеждаме името му и в новото издание на „Енциклопедия на българската ономастика”.

Димитър Маринов продължава работата в полето на ономастиката и езиковата археология. Почти сме завършили общ труд за явлението *пилигримия* в българската ойконимия, който след защитата ще публикуваме. Подготвяме и труд за ойконимията на българските черноморски градове.

Моята оценка за дисертационния труд на Д. Маринов, независимо от привидния конфликт на интереси (научен ръководител - докторант), е, че е по-добър по научни показатели от дисертациите на другите ми докторанти от и за Бесарабия Куртев и Войникова. А за тях беше: Отлична!

Предложението ми е това научно Жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Димитър Маринов.

Пожелавам му „попътен вятър” в морето на българската ономастика и на българската езикова археология.